

Közös erővel, közös felelősséggel

Kilenc hónap tapasztalataival az új év küszöbén

Egy újítás, új munkamódszer bevezetése, vagy átszervezés az üzembn, hát még egy egész iparágban bizony nem könnyű dolog. A vállalat, amelyikről itt szó lesz, mindezt igazolja.

Most háromnegyed éve, hogy négy üzemi fúziójából létrejött a nagy Kenderfontó-és Szövőipari Vállalat. De még mindig kísértetek az összevonás előtti és közvetlenül utáni különböző vélemények. Voltak — s ezek többben — akik helyeselték: így lesz igazán jó kooperáció, ha egy család gyermekei leszünk... Nagyobb erővel többet tudunk emelni...

De nem így az ellenkezők, a hitetlenkedők. Mert ilyenek is voltak szép számmal.

a teljes gyógyulás. Ezért okoz még mindig gondot a pártszervezeteknek, a vállalatvezetésnek a helytelen nézet elleni küzdelem. Gond ez, mert a helytelen nézetekkel egybeesnek gazdasági problémák, mint például a termelékenység, a minőség gyengeségei. S ezekben sok a szubjektív tényező.

Most is úton van vissza a vállalat 2x1000 méter sátronyva, mert nem tökéletes a kikészítés, a szövés, szálláshordások vannak benne, s a szőle csipkés. A kenderfontóban készített fonalak egy része pedig nem egyenetlen, s a kellelőnél gyengébb a szakítószilárdsága. Régi igazság, hogy rossz fonalból nehéz jó szövetet szőni. Allitól az alapanyagkeveréssel van baj. Most ezen is segítenek. Két idős, nagy tudású, nyugdíjban levő kiváló szakember közreműködését kérik.

rombasága miatt. A munkások most elismerően szólnak a vezérigazgató egyik intézkedéséről, amikor behívatta a munkást sértegető szabad-szajú művezetőt és azt mondta:

— Megkérem, szokjon le a trágár, goromba beszédéről, és figyelmeztetem, még csak egy alkalommal gorombáskodhat, mint művezető. Utána már nem lesz alkalma...

Erre aztán volt egy kis haddelhad. Néhányan azt híresztelték, hogy a vezérigazgató megfenyegette a művezetőket. De aztán minden elcsendesedett és elhalt a goromba szó is.

Persze nem gyors és nem egyszerű folyamat ez. Az itt felsorakoztatott példákkal korántsem azt bizonygatjuk, hogy minden rendben van a Kenderfontó- és Szövőipari Vállalatnál. De érik, s tudatosá válik a magasabb fokú fejelem, a közös felelősségerzet. S mindez a kommuniszták, a szakszervezeti aktívák, az öntudatos dolgozók helyes és türelmes meggyőző munkájának, s ha úgy tetszik, a szemleli koncentráció irányító tevékenységének eredménye is.

Nagy Pál

„Helyére tesszük”

„Most össze, néhány év múlva szét” — hangzott a lakonikus vélemény a vállalatok összevonásáról. „Keveset ér a szellemi koncentráció” — fűzték hozzá, s hangsúlyozták, hogy a gépek mellett dönt el eddig, s a jövőben is a tervteljesítés, nem az irradások. Ha pedig ez is elég — mondogatták — hát csak gyűjtsék össze Újszegeden az okosokat, csinálják ök.

— En maradok a helyemen, nem mozdulok, mert ott évtől itt van itthon leszek — vallotta néhány gyáregység osztályvezetője a maguk jóságát és az utáni válságra utalva.

— Ma már nagyjából elértek oda, hogy nemcsak a szóhasználatban, de ami a lényeg, egyre jobban a gyakorlatban is helyére tesszük a vállalati átszervezést, mint az ipari fejlődés szegedi velejáróját — mondja Tóth László, a Kenderfontó- és Szövőipari Vállalat vezérigazgatója.

Szerinte ezt a „helyére tesszük”-öt jelzik a természetes javuló számok is. S különösen érzékeltek a most elkészített jövő évi terv közzétételénél, amelyek első sorban maguk szeretnének tovább fokozni azzal, hogy több árut adnak 1964-ben exportra. E tervek szerint jövőre 30 millió forint értékű áruval ad többet népgazdaságunknak a nagyvállalat.

Mire alapozzák ezt a termelésnövelést? A természetes és személyi elemekre, mászóval a termelőerők 9 hónappal ezelőtti koncentrációjára. Arra az erőre, amelyiknek egyik oldala a sokat emlegetett „szellemi koncentráció”. Ma már alább hagyott ennek a helytelen szemléletnek a hangzatos feladatokkal, s azzal igyekezik kivágni magát a bajból, hogy felfelé mutatva azt mondja: megoldja ezt a szellemi koncentráció.

Igen, megoldja, ha nem tudnak megbirkózni a feladatokkal az üzemi termelés különböző órhelyein álló vezetők. Valóban segít a vállalatvezetés. S erre is vonatkozik a „helyére tesszük”. Mert ha másképp nem megy, olyan embert állítanak vezető beosztásba, aki meg tud birkózni a ráháruló feladatokkal.

Ugyancsak Pécsen hosszú kísérletezések után új vegyfertőtlenítő helyezett üzembe. Ennek lényege az, hogy az előfonalból lúgos oldattal távolítják el a növényi viaszokat, a pektint és lignint. Az így készített anyagból újfajta műszaki szöveteket, ponyvákat készítenek. Sőt, már szöttek is, s az ezekből készített mintakollektiót eljuttatták a külkereskedelmi vállalatok, hogy külföldön vevőket keressen, új exportpiacot teremtsen.

A „több árut exportra” jelszó valóra váltásáért érdekes kezdeményezés született. Vállalati exportfejlesztési tanácsot hoztak létre, olyan vezetőkből, akik figyelemmel kísérhetik az exportáru útját, mennyiségét, minőségét és módjában áll a fejlesztésre is javaslatokat tenni.

A fiatalok is kitétek magukért. A KISZ-esek „járjunk vizsgáló szemmel” mozgalmat kezdeményeztek. Egy csoportjuk segít az igazgatófőmérnöknek azzal, hogy feltárja a műszaki hibákat, javaslatokat tesz azok megoldására.

Ezek mind jó és hasznos kezdeményezések. Legalább ilyen jók, ha nem jobbak a szubjektív feltételek erősítésére tett intézkedések is. Határozott hangú felhívás született: tilos a goromba, a trágár szó a vállalatnál. Különösen az újszegedi szövőben évek hosszú során számoltalan esetben penaszakodtak a munkások a művezetők gondolatát, amelyet az irányban.

De hogyan fejlődik a tudomány, az orvosok egyre több és több embert hozhatnak vissza az életbe. Aki ezt tagadja, az tagadja az orvostudomány az utóbbi száz évben elért páratlan haladását.

A halott hat sorsdöntő percen keresztül a klinikai halál bizonytalan állapotában van. Ezután az agyvelő sejteit pusztulásnak indulnak bekövetkezik az igazi halál. Ettinger professzor véleménye szerint ezt a hat sorsdöntő percet kell meghosszabbítani. Itt jut szerephez... a hideg, a leűtés.

Igazat szólva, a szervezet leűtés nem új elképzelés. Hunter angol fiziológus 1766-ban a következőket írta: „Ha az ember úgy dönt, hogy életének utolsó 10 évét a leűtés és az aktív tevékenység váltakozása töltse ki, akkor ez a módszer ezer évre hosszabbíthatja meg az életét.”

Az élet kémiai folyamatok összességéből tevődik össze. Az elméleti kutatások és a tapasztalatok azt mutatják, hogy a hideg lelassítja a kémiai cserét. Am ha leűtjük az élőlényt, ezzel nem szabad elpusztítanunk, hanem csak lassítanunk kell a kémiai folyamatokat menetéig a határig, amikor ezek a folyamatok gyakorlatilag majdnem leállnak. Akkor egy év alatt az emberi testben ugyanolyan változások mennek végbe, mint normális hőmérséklet mellett az életben egy másodperc alatt.

Bebizonyosodott, hogy a legegyszerűbb szervezetek számára a leűtés nem jelent különösebb problémát. Spallanzani olasz jezsuita tudós 1780 körül mínusz 19 Celsius fokra leűtött le a mohában élő mikroszkopikus állatkákat, amelyek felmelegítés után életre támadtak. Paul Beckerle francia tudós 1950-ben csaknem az abszolút 0 fokra leűtött le a kereskedelmi férgeket. Melegítés és vízzel való átitatás után tovább folytatták élettevékenységüket.

Am ha bizonyultabb élőlényekről van szó, újabb probléma merül fel — a víz problémája. Az emberi testet nem lehet kitenni a teljes vízhiánynak: a szövetek jóvátehetetlen károsodást szenvednének.

A glicerinnel segített elő olyan nagyon apró kristályok képzését, amelyek nem károsítják a sejtek struktúráját. A legfontosabb az, hogy minél gyorsabban eljussunk a 0 fokról a 40 fokra. Ma már egyre gyorsabban beigazolódik a glicerinnel kiváló védőhatása: felfedezték, hogy egyes rovarok szervezetében növekszik a glicerinnel mennyisége, ha fagyás veszélye fenyegeti őket.

Tehát az élettevékenység szempontjából a leűtés egy igen hasznos módszer, amely lehetővé teszi az élet megőrzését és a halál utáni új életre való visszatérést. Ez a módszer nemcsak az orvostudomány területén, hanem a biológiai és kémiai kutatásokban is fontos szerepet játszik.

„Hat sorsdöntő perc”
Kétségtelen, hogy még csak az első lépéseket tettük meg ebben az irányban.

De hogyan fejlődik a tudomány, az orvosok egyre több és több embert hozhatnak vissza az életbe. Aki ezt tagadja, az tagadja az orvostudomány az utóbbi száz évben elért páratlan haladását.

— **Folyékony hélium** — oldatban

Az ember testét halála után azonnal abszolút 0-fokra kell lehűteni, olyan módon, hogy folyékony hélium-oldatba helyezik. Ezután valamely különleges „tároló”-ba teszik és... néhány év-útdet, vagy néhány évszázadot várnak, mindaddig, az orvostudomány biztos módszert dolgoz ki arra, hogyan kell feléleszteni a leűtött szervezetet és meggyógyítani a halált okozó betegségeit.

A XX. századi biológusok számára a halál már nem egyszerű, törvénytelen, abszolút határ, mint ahogyan majdnem mostanáig gondoltuk. A halál nem más, mint szerencsétlen véletlen. Valami hirtelen megbénítja a sejtek milliárdjait koordináló bonyolult rendszert és maga után vonja a sejtek fokozatos pusztulását.

A szerencsétlen véletlen pedig soha nem reménytelen, jóvátehető valami. Már most is eredményesen fejlődik az orvostudomány új ága — a klinikai halál leküzdése. V. A. Nyegovszkij moszkvai professzor, a tudományág egyik úttörője, sok újszerűt visszavetett az életnek, akik szülés közben megfulladtak, visszaadta az életet olyan betegeknek, akik erős vérzés következtében, vagy a szívtevékenység kihagyása miatt a klinikai halál állapotába kerültek.

— **Hat sorsdöntő perc**

Kétségtelen, hogy még csak az első lépéseket tettük meg ebben az irányban.

Az élettevékenység szempontjából a leűtés egy igen hasznos módszer, amely lehetővé teszi az élet megőrzését és a halál utáni új életre való visszatérést. Ez a módszer nemcsak az orvostudomány területén, hanem a biológiai és kémiai kutatásokban is fontos szerepet játszik.

Modern település a város peremén

A családban minden gyermek egyformán kedves, de a legkisebb, a legfiatalabb a legkedvesebb. Így van ez a III. kerületi tanácsnál is. Édes gyermek Mihálytelek, Hattyastelep, de különösen Ságváritelep, amely a városi és a III. kerületi tanács délnyugati szögletében született.

Az új telep magja még a felszabadulás előtt épült néhány ház a Szabadkai út jobb és bal oldalán — Kecskételep. Ebből az elhanyagolt településből alakult ki a mai városrész.

Az új telep magja még a felszabadulás előtt épült néhány ház a Szabadkai út jobb és bal oldalán — Kecskételep. Ebből az elhanyagolt településből alakult ki a mai városrész.

Mire beköltöztek, ott volt a telepen a villany, a víz. A kialakult utcákat, udvarokat a munkásmozgalom szegedi veteránjairól nevezték el. S már születésükkor korszerű aszfalt kályogzott a Szabó János utcán, a Zooskár, a Kovács, a Lengyel és a Kolozsár udvarokban.

Az új lakókról gondoskodni kellett. Megmozdult ismét a III. kerület, a város. A társadalmi munkások százai — fiatalok és öregek — építették az üzletházat, az orvosi rendelőt.

Az első lakók

Hogy is kezdődött? A szegedi lakásgondok enyhítése érdekében született meg az elképzelés: épüljön Szegeden az állam támogatásával családiház! Hol? — volt az első kérdés. A mérnökök és a műszaki emberek megéregették és kiderült, hogy a Szabadkai út jobb oldalán levő szűrskört Szeged egyik legideálisabban fekvésű területére. Szintmagassága a városi bérházak első emeletével azonos.

Megindult a szervezés, a tervkészítés, és az építkezés. 1957-ben próbáltak két íter

101 otthon

Ezután tömegmozgalmá vált Szegeden a családiház-építés. 1959-ben az Országos Takarékpénztár Csongrád megyei fiókjá és a Szegedi Építőipari Vállalat 101 családdal kötött szerződést, s részükre Ságváritelepen épültek a házak. S a leendő háztulajdonosok egymást segítették, nem számítva, hogy kinek a háza épült.

A III. kerületi tanács gondoskodott az új lakókról:

Új gond

Amikor úgy érezték a tanács, hogy már minden a legnagyobb rendben van, újabb kérések érkeztek a Ságváritelepről: kicsi a fűszerüzlet, az iskola nem tudja befogadni a gyermekeket, túlszűfolt az óvoda. A telep fejlődése újabb nagy feladatot állította a tanácsot.

Súlyosbítták ezeket a gondokat, hogy a Szabadkai út bal oldalán, a szűrskörtben újabb 40 ikerház emelkedett. A legújabb részt postástelepnek nevezték. Itt ugyanis idén a postás-szakszervezet védnöksége alatt építettek otthont maguknak a postások és az üzemi munkások. A tanács most is, ugyanúgy, mint az első „fecskekét”, közművesítéssel segítette az akcióit. A honvédség pedig a postásházak által határolt új, Gera Sándor utcát alakította ki.

Mire elkészült itt az újabb 40 családiház, melynek átadási határideje 1964 augusztus — mondta Vincze Antal, a III. kerületi tanács végrehajtó bizottságának elnöke —, akkorra üzen a részen is aszkortas új lesz.

Törődés a legkisebbekkel

A gyors fejlődéssel jelentkező gondokat a kerületi tanács igyekszik megnyugtatóan megoldani. Nemrég nyílt meg a második üzlet-ház, ahol férfi és női fodrászüzlet, valamint a rövid idő alatt népszerű lett Hatyttyú bisztró kapott helyet.

Épül a gedői általános iskolához hasonló korszerű, 8 tantermes általános iskola is. A tervek szerint jövőre már az új iskolában kezdődik a tanév.

A telep egészségügyi ellátása is jelentősen javult. Idén gyermekgyógyász kezdte meg működését. A kerületi tanács a legutóbbi végrehajtó bizottsági ülésen pedig önálló orvosi kerületté nevezte ki a telepét. Korábban ugyanis egy orvos látta el Mihályteleket és Ságváritelepet.

A telep egyszerű terveiről Vincze Antal, a kerületi tanács elnöke és dr. Markos Károly, a kerületi tanács titkára a következőket mondta el: jövőre a telepiek kérésére korszerűsítik, nagyobbítják a fűszerüzletet. A szülők javaslatára, ha felépül az új iskola, a régi napközi otthonos óvodává alakítják át. Távlati terv szerint javítják majd a közlekedést is. Jelenleg ugyanis a Mihályteleki autóbuszjárat bonyolítja le — a villamoson kívül — a forgalmat. Ez azt jelenti, hogy a csúcsforgalomban idején már Mihályteleken megtelik az autóbusz, s így a ságváritelepek lemaradnak. Az elképzelések szerint — a védőtöltés átvágásával — körforgalmat indítanak Hattyás-, Ságváritelep és Szeged között.

Fordította: Peters Magda

Horváth Zsuzsa

Ma még csak fantázia Vissza a halálból

Az ember testét halála után azonnal abszolút 0-fokra kell lehűteni, olyan módon, hogy folyékony hélium-oldatba helyezik. Ezután valamely különleges „tároló”-ba teszik és... néhány év-útdet, vagy néhány évszázadot várnak, mindaddig, az orvostudomány biztos módszert dolgoz ki arra, hogyan kell feléleszteni a leűtött szervezetet és meggyógyítani a halált okozó betegségeit.

A XX. századi biológusok számára a halál már nem egyszerű, törvénytelen, abszolút határ, mint ahogyan majdnem mostanáig gondoltuk. A halál nem más, mint szerencsétlen véletlen. Valami hirtelen megbénítja a sejtek milliárdjait koordináló bonyolult rendszert és maga után vonja a sejtek fokozatos pusztulását.

A szerencsétlen véletlen pedig soha nem reménytelen, jóvátehető valami. Már most is eredményesen fejlődik az orvostudomány új ága — a klinikai halál leküzdése. V. A. Nyegovszkij moszkvai professzor, a tudományág egyik úttörője, sok újszerűt visszavetett az életnek, akik szülés közben megfulladtak, visszaadta az életet olyan betegeknek, akik erős vérzés következtében, vagy a szívtevékenység kihagyása miatt a klinikai halál állapotába kerültek.

Glicerinnel a fagyás ellen

Bebizonyosodott, hogy a legegyszerűbb szervezetek számára a leűtés nem jelent különösebb problémát. Spallanzani olasz jezsuita tudós 1780 körül mínusz 19 Celsius fokra leűtött le a mohában élő mikroszkopikus állatkákat, amelyek felmelegítés után életre támadtak. Paul Beckerle francia tudós 1950-ben csaknem az abszolút 0 fokra leűtött le a kereskedelmi férgeket. Melegítés és vízzel való átitatás után tovább folytatták élettevékenységüket.

Am ha bizonyultabb élőlényekről van szó, újabb probléma merül fel — a víz problémája. Az emberi testet nem lehet kitenni a teljes vízhiánynak: a szövetek jóvátehetetlen károsodást szenvednének.

A glicerinnel segített elő olyan nagyon apró kristályok képzését, amelyek nem károsítják a sejtek struktúráját. A legfontosabb az, hogy minél gyorsabban eljussunk a 0 fokról a 40 fokra. Ma már egyre gyorsabban beigazolódik a glicerinnel kiváló védőhatása: felfedezték, hogy egyes rovarok szervezetében növekszik a glicerinnel mennyisége, ha fagyás veszélye fenyegeti őket.

Tehát az élettevékenység szempontjából a leűtés egy igen hasznos módszer, amely lehetővé teszi az élet megőrzését és a halál utáni új életre való visszatérést. Ez a módszer nemcsak az orvostudomány területén, hanem a biológiai és kémiai kutatásokban is fontos szerepet játszik.

Mire elkészült itt az újabb 40 családiház, melynek átadási határideje 1964 augusztus — mondta Vincze Antal, a III. kerületi tanács végrehajtó bizottságának elnöke —, akkorra üzen a részen is aszkortas új lesz.

Technikai gondok

Milyenek az emberiség eredményei ezen a téren? Jugoszláv tudósok 1956-ban életre keltettek mínusz 6 fokra hűtött paktányokat. Ezek a paktányok sokkal szívósabbak lettek, mint le nem hűtött társaik — sokkal jobb lett a szívmozgásuk is. Igaz, nem voltak tetszhalottak: a szervezetükben levő víz nagyrésze alahűtött állapotba került és az anyagcsere folyamatok — bár nagyon lassan — tovább folytatódtak. Louis Rais francia tudós 1958-ban folyékony nitrogénben leűtötte egy tyúkembrió szívet. A szív olyan kemény lett, mint a kő, de felmelegedés után ismét dobogni kezdett.

Lozina-Lozinszkij szovjet biológus 1963 márciusában folyékony héliumban leűtötte és mínusz 269 fokra hűtött le 20 kukoricalepkehernyót, s ebből 13 felmelegedés után ismét elevenné vált.

Louis Rais 1962-ben a következőket írta: „Mivel a glicerinnel valóban védelmet nyújthat különböző melegvérű élőlényeknek — nagyoknak és embrióknak —, ezért megvan a remény arra, hogy megtaláljuk az élet maximális meghosszabbításának eszközeit.” De szerinte is még túl koraiak az ilyen ábrándok. Minden szöveghez külön leűtésű, fenntartási és felolvasztási technikára van szükség. Még nem tudjuk, hogyan lehet egy szervezetet belül összekapcsolni ezeket a különböző eljárásokat. Még nem tudjuk „melyhűteni” az embert. Emlékeztetünk szerint ezzel még senki sem foglalkozott.

Előbb-utóbb azonban talán mégis eljön az idő, amikor a régi érvek és elképzelések elavulnak és a képzelettel, új ismeretekkel párosult merész tettek kockázatos, de sokat ígérő útjára lépünk.

Fordította: Peters Magda

Horváth Zsuzsa

Várépítés — szenvedélyből

Érdekes terv falak azonban még így is méteres vastagságúak. A háromemeletes vár tetejére 70 csigalépcső visz fel, s három toronyszobája lesz.

Taródi István szabad megyei várakat. A Taródi-vár építése hét év múlva fejeződik be.

Közös gond — közös erő

Azt mondják, az idő jó orvos. Begyógyulnak a sebek, felejteti a sérüléseket, s a kitermeli az újat. Ez esetben az új, helyes állásfoglalást, gondolkodásmodort. Sajnos, egyik-másik gyáregységben ez a kilenc hónap csak sebekötöző volt. Nem járt vele együtt